

Naredbu o hitnim fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja, širenja i iskorjenjivanje zlatne žutice vinove loze

Naredba je objavljena u "Službenom listu CG", br. 130/2024 od 31.12.2024. godine, a stupila je na snagu 8.1.2025.

1. Radi sprečavanja unošenja, širenja i iskorjenjivanje zlatne žutice vinove loze (*Grapevine flavescence dorée*), koju prouzrokuje fitoplazma "*Candidatus Phytoplasma vitis*" (u daljem tekstu: štetni organizam), a koju prenosi vektor cikada *Scaphoideus titanus* naređuje se držaocima bilja sprovođenje fitosanitarnih mjera na vinovoj lozi (*Vitis vinifera*) i ostalim vrstama iz roda *Vitis* uključujući kalemove, uzimajući u obzir da su prirodni rezervoari ovog štetnog organizma: obična pavitina (*Clematis vitalba*), *Ailanthus altissima*, *Alnus* spp. i samonikla/divlja loza kao sporedne biljke domaćini štetnog organizma.

2. Držaoci bilja, dužni su da sprovode sljedeće fitosanitarne mjere:

a) vrše vizuelne preglede bilja iz tačke 1 ove naredbe radi:

- utvrđivanja simptoma infekcije na lišću koje se savija naniže i mijenja boju - kod bijelih sorti u žutu, a kod crnih sorti u crvenu od polovine jula;

- utvrđivanja prisustva larvi i egzuvija vektora *Scaphoideus titanus* koje su sitne (manje od 5 mm) u početku bjeličaste, a kasnije žućkaste boje sa dvije crne pjege na posljednjem trbušnom segmentu i nalaze se na naličju listova i mogu da skaču, u periodu od polovine maja do kraja juna.

b) postave žute ljepljive ploče radi utvrđivanja prisustva i aktivnosti imaga vektora, dijagonalno u vinogradu i da prate brojnost imaga vršeći preglede u intervalima od 14 dana od početka jula do polovine septembra odnosno kečeranjem odnosno istovremenim udarcima kečerom po listovima čokota sa obje strane reda vinograda;

c) izvrše hemijska tretiranja (odobrenim sredstvima za zaštitu bilja) vektora u vinogradima i rasadnicima vinove loze, radi suzbijanja larvi vektora i to:

- prvo tretiranje do polovine juna;

- drugo tretiranje do kraja juna (dvije nedjelje nakon prvog tretiranja);

- ako se u julu na žutim ljepljivim pločama ili kečeranjem utvrdi prisustvo imaga vektora, vrši se dodatno tretiranje, u zavisnosti od rokova berbe vodeći računa o karenici odnosno periodu koji treba da prođe od posljednjeg tretiranja do berbe.

3. Ako se pregledima iz tačke 2 podtačka a ove naredbe posumnja na prisustvo štetnog organizma, držaoci bilja dužni su da odmah obavijeste nadležnog fitosanitarnog inspektora odnosno organ uprave nadležan za poslove zdravstvene zaštite bilja (u daljem tekstu: Uprava).

4. U slučaju sumnje iz tačke 3 ove naredbe, fitosanitarni inspektor:

a) utvrđuje broj sumnjivih biljaka na prisustvo štetnog organizma;

b) vrši uzorkovanje radi laboratorijskog ispitivanja i označava uzorkovano bilje;

c) zabranjuje premještanje bilja iz rasadnika ili matičnog zasada do dobijanja rezultata laboratorijskog ispitivanja;

d) zabranjuje premještanje reznica, rezidbu i druga postupanja sa biljkama domaćinima u vinogradima do dobijanja rezultata laboratorijskog ispitivanja.

5. Uzorkovanje iz tačke 4 podtačka b ove naredbe vrši se uzimanjem pet do deset cijelih listova sa peteljka sa jednog čokota sa simptomima, a uzeti uzorci se pakuju u odgovarajuću ambalažu (čuvaju se u frižideru najduže dva dana) i označavaju se podacima: datum uzorkovanja, ime i prezime fitosanitarnog inspektora, lokalitet, GPS koordinate, naziv sorte vinove loze, naziv i sjedište/ime i prezime i adresu držaoca bilja sa katastarskom parcelom.

6. Ako se laboratorijskim ispitivanjem iz tačke 4 podtačka b ove naredbe utvrdi prisustvo štetnog organizma, Uprava donosi rješenje kojim se uspostavlja obilježavanje područje i naređuje sprovođenje fitosanitarnih mjera iz tač. 11 i 12 ove naredbe.

7. Obilježeno područje iz tačke 6 ove naredbe uključuje jedno ili više zaraženih područja i sigurnosno područje koje ih okružuje.

8. Zaraženo područje iz tačke 7 ove naredbe je područje poluprečnika 300 m koje okružuje biljku u kojoj je laboratorijskom analizom potvrđeno prisustvo štetnog organizma.

9. Sigurnosno područje iz tačke 7 ove naredbe je područje koje okružuje jedno ili više zaraženih područja i u kojem nije potvrđeno prisustvo štetnog organizma, a u kojem se sprovode mjere sprečavanja širenja štetnog organizma i obuhvata područje širine najmanje 2,5 km od granice zaraženog područja.

10. Ako se tokom dvije godine nakon posljednjeg nalaza štetnog organizma u vinovoj lozi ne utvrdi ponovo njegovo prisustvo u obilježenom području iz tačke 7 ove naredbe, stavlja se van snage rješenje kojim se uspostavlja obilježeno područje i prestaje sprovođenje mjera propisanih ovom naredbom.

11. U zaraženom području iz tačke 8 ove naredbe, radi iskorjenjivanja i sprečavanja širenja štetnog organizma, nadležni fitosanitarni inspektor držaocu bilja osim mjera iz tačke 2 ove naredbe, naređuje:

a) uklanjanje i uništavanje pojedinačnih zaraženih čokota vinove loze zajedno sa korijenom za koje je laboratorijskom analizom potvrđeno da su zaraženi štetnim organizmom;

b) uklanjanje i uništavanje pojedinačnih čokota vinove loze zajedno sa korijenom ako pokazuju simptome koji upućuju na zarazu štetnim organizmom i to kod svih držaoca bilja bez izvršenih laboratorijskih analiza, pod uslovom da je u vinogradu i njegovoj neposrednoj blizini, u skladu sa procjenom rizika na terenu, već potvrđeno prisustvo štetnog organizma laboratorijskom analizom;

c) zabranu premještanja van zaraženog područja sadnog materijala i reproduccionog sadnog materijala glavnih biljaka domaćina;

d) krčenje zapuštenih vinograda i uništavanje sporednih biljaka domaćina bez potvrđivanja zaraze laboratorijskom analizom.

12. U sigurnosnom području iz tačke 9 ove naredbe, držaoci bilja sprovode fitosanitarne mjere iz tačke 2 ove naredbe, a u slučaju sumnje postupa se u skladu sa tačkom 3 ove naredbe.

13. Vinova loza (*Vitis vinifera*) i ostale vrste i kalemovi iz roda *Vitis* mogu se unositi u Crnu Goru pod uslovom da ih prati i izvještaj o izvršenom molekularnom laboratorijskom ispitivanju, kojim se potvrđuje da su biljke u pošiljci slobodne od štetnog organizma i koji ne može biti stariji od 60 dana.

14. Sadni materijal bilja vinove loze (*Vitis vinifera*) i ostale vrste i kalemovi iz roda *Vitis* koji se unosi u Crnu Goru stavlja se pod karantinski nadzor, radi praćenja zdravstvenog stanja kod krajnjeg korisnika na mjestu sadnje u trajanju od dvije godine koji vrši fitosanitarni inspektor i zabranjuje premještanje i vegetativno razmnožavanje tih biljaka za period trajanja karantinskog nadzora.

15. Uvoznik je dužan da prilikom unošenja bilja iz tačke 14 ove naredbe u prijavi, u odjeljku "napomene", navede: "praćenje zdravstvenog stanja kod krajnjeg korisnika".

16. Uz prijavu iz tačke 15 ove naredbe uvoznik u pisanoj formi dostavlja i podatke o krajnjem korisniku bilja, vrsti i broju biljaka, katastarskoj opštini, parceli za sadnju i primjerak ugovora zaključenog za praćenje zdravstvenog stanja bilja sa najmanje tri zdravstvena pregleda godišnje na period trajanja karantina.

17. Danom stupanja na snagu ove naredbe prestaje da važi Naredba o hitnim fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja zlatne žutice vinove loze ("Službeni list CG", broj 18/18) i Naredba o hitnim fitosanitarnim mjerama za sprečavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze ("Službeni list CG", broj 103/21).

18. Ova naredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 04-313/24-25433/3

Podgorica, 27. decembra 2024. godine

Ministar,
Vladimir Joković, s.r.